

Natuurbescherming

Met harde én met zachte hand

Je kunt geen KNNV'er vinden die zal zeggen dat natuur geen bescherming nodig heeft. Maar hoe zorg je er in de praktijk voor dat je als KNNV-afdeling gehoord en gezien wordt als het gaat om lokale plannen? Frans Kingma, voorzitter van de KNNV-afdeling Gouda, legt uit hoe hij te werk gaat.

Tekst Paul van Bodengraven

Grutto, een van de weidevogels die hard bescherming nodig heeft | Foto Shutterstock

“Meters maken”, zegt Frans Kingma op de vraag hoe hij ‘het vak’ van natuurbescherming geleerd heeft.

“Ik ben in 1984 samen met anderen het huidige Centrum voor Natuur en Milieueducatie De Zwanebloem hier in Gouda

begonnen. Daar heb ik ontzettend veel van geleerd: hoe besluitvorming loopt, welke partijen er meebeslissen, hoe de politiek werkt. Zo bouw je een netwerk op en dat is noodzakelijk om goed invulling te kunnen geven aan natuurbescherming op lokaal

niveau. Je moet weten wat er speelt én je moet de juiste mensen kennen.”

Kennis van zaken

In zijn werkzame leven was Frans Kingma docent natuuronderwijs op een PABO. In 2011 ging hij met pensioen en een jaar later werd hij voorzitter van de KNNV-afdeling Gouda. “Binnen de afdeling waren twee leden al actief bezig met natuurbescherming. Daar heb ik veel van geleerd. Natuurbescherming kent veel facetten, en eentje daarvan is gewoon je handen uit de

mouwen steken. Bijvoorbeeld door nestkasten op te hangen, door een oeverzwaluwhotel te maken en dat soort activiteiten. Maar ook door onderzoek en tellingen te doen op locatie, soortenbeschermingsplannen te maken en ga zo maar door. Zorg dat je weet waar je het over hebt en dat je cijfers kloppen; dat is de basis van de rest van het werk.”

Harde hand

Aan natuurbescherming kleeft een beetje het beeld van dwarsliggen en dingen

Frans Kingma in natuurgebied De Groene Jonker

verhinderen. “Voor een deel klopt dat wel”, lacht Frans Kingma. “Ik noem dat wel de harde hand. Als je aan de slag gaat met natuurbescherming kom je onvermijdelijk uit op het punt waarop je handhaving moet afdwingen. Bijvoorbeeld als iemand de wet overtreedt en gewoon aan de slag gaat met een bouwproject, terwijl je weet dat er een beschermd soort zit. Dan moet je snel schakelen en de verantwoordelijke partijen vragen te handhaven en zo de bouw stil laten leggen. Dat zijn grote stappen, waar je op een bepaalde manier ook plezier in moet hebben. Als ik iets heb geleerd deze jaren is wel dat heel vaak regels genegeerd worden. Door consequent door te zetten, dwing je bij anderen begrip en respect af. Je moet laten zien dat je tanden hebt en bereid bent door te bijten, ook als het lastig is.”

Zachte hand

Daarnaast is er een heel palet aan mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de besluitvorming, bijvoorbeeld door mensen te voorzien van de juiste informatie, alternatieven te formuleren of door partijen met elkaar in contact te brengen. “Het draait erom dat je een serieuze gesprekspartner bent in de besluitvorming”, vat Frans Kingma samen. “Dat lukt het beste door een groot netwerk op te bouwen, met de meest uiteenlopende functionarissen. En dat kost veel tijd en energie, maar je plukt er wel de vruchten

van. Natuurlijk zijn er voor de hand liggende netwerkpartners, zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, de gemeente en het waterschap. Maar kijk ook verder; als je je wilt inzetten voor de bescherming van bepaalde soorten, leg dan contact met landelijke experts en kenners. Nodig ze uit om mee te denken. Hun mening legt vaak gewicht in de schaal bij besluitvorming. Praat ook met de Natuur & Milieufederatie, zij beschikken over een uitgebreid netwerk. Informeer partijen op bestuurlijk niveau, zoals de wethouders en de fracties in de gemeenteraden. Trek op met gelijkgestemden, zoals IVN en NIVON. Probeer zoveel mogelijk dwarsverbanden te leggen en een gemeenschappelijk belang te vinden.”

Volume en visie tellen

Een ander belangrijk aspect van natuurbescherming en het boeken van successen daarin, is de organisatie van draagvlak en volume. Frans Kingma daarover: “Als iets gewicht in de schaal legt bij het lokale bestuur dan is het wel de publieke opinie. Als veel burgers een zienswijze of protest ondersteunen, maak je veel meer kans op een gunstige beslissing, dan wanneer je in je eentje een bepaald plan bestrijdt. Want al die burgers zijn potentiële stemmers bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen en dus zijn wethouders en partijen in de gemeenteraad bereid goed naar hen te luisteren.”

Als natuurbescherming moet je niet alleen conservatief denken, alles willen houden zoals het is. Juist door het combineren van zaken en door plannen te maken voor de toekomst kun je soms resultaten boeken. Frans Kingma geeft een voorbeeld: “Hier in Gouda en omgeving hebben we te maken met een sterke bodemdaling. Dat heeft niet alleen effecten voor weidevogels en de wijze waarop boeren hun land beheren,

maar ook voor recreatie. We zijn nu samen bezig met een visie op die bodemdaling waarin niet alleen de teruggang van de grutto wordt tegengegaan, maar waar ook de recreatiefunctie en de boeren baat bij hebben. Dan heb je meer kans van slagen.”

Wat helpt?

Een handboek natuurbescherming is er niet, maar Frans Kingma kan wel een aantal eigenschappen noemen die behulpzaam zijn bij het boeken van resultaten op dit thema. “Zorg dat je deskundig bent, dat klopt wat je beweert. Wees fair, open en eerlijk; een verborgen agenda keert zich altijd tegen je. Wees hard: afspraak is afspraak, laat je niet afschepen met een halfbakken compromis. Ken de juiste mensen, bouw aan je netwerk. En nog een heel belangrijke: zorg dat je er plezier in houdt. Ik heb mensen gezien die zich zo vastbeten in een strijd, dat ze er zelf nogal zuur en onbenaderbaar van werden. Houd de positieve uitkomst voor ogen en benader een potentieel conflict open en belangstellend. Dan ben je niet alleen een leuker mens, maar blijf je ook langer een gesprekspartner. Als je te fanatiek wordt, vervreemd je mensen van je.” ■

Werkbezoek Commissie Duurzaam van de Provinciale Staten en wethouder van Krimpen aan het Stormpoldervloedbos
Foto Frans Kingma

Bescherm de natuur in je eigen omgeving

Dit artikel verschijnt in een reeks van inspirerende natuurbeschermingsverhalen van actieve KNNV-leden en -afdelingen. Daarmee willen we KNNV-afdelingen stimuleren om ook aan de slag te gaan met natuurbescherming. Samenwerking op provinciaal niveau kan daarbij cruciaal zijn.

KNNV-afdeling Zwolle organiseerde naar aanleiding van de publicatie van de Natuurkompas daarom op 28 maart 2018 samen met IVN en provincie Overijssel een bijeenkomst over

natuurbeleid en de rol van vrijwilligers. Er waren presentaties over het natuurbeleid van de provincie Overijssel en KNNV-afdelingen. Leden van de natuurorganisaties en ambtenaren van de provincie ontmoetten elkaar. Het is goed als je elkaar kent en als je weet wie op welk onderwerp aangesproken kan worden. Ook in andere provincies nodigen we de KNNV-afdelingen uit om een dergelijke bijeenkomst te organiseren.

Contactpersoon: Betty van Leeuwen via bureau@knnv.nl